

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Оттоохун – 2012

ОПЕРАТИВНЫЙ ШТАБ МУННБАҒА

Бу ааспыт субботага, от ыйын 14 күнүгэр кэчээ 4 чаастан дыһалта дьэ-түгэр өттөөхүнү тэрийинигэ оперативнай штаб кизигытырылалар мунуһага буолла. Онно штаб чилиэттэрин таһынан кэбишкэстэр баһылыктара, тыа хаһаайыстыбатын специалистара кыгаллылар.

Кэпсэлийн сүүрүнхэн улууус тас өгүүтэр баран өгүүр мобилыйай этэрээтэри тэрийнй, олору ханна ыһпыг кинизэргэ тоһо былааны тэрдэн туһунан бу олоо. Барыта 51 мобилыйай биригээдэлэри тэрийэргэ былааннамыгт. Олор нэгэ-рнээр Сылган – 6, Одьулуну – 4, Хайтахсыг – 6, Чакыр – 6, Алаагар – 4 биригээдэлэри ыһагтарга бэлэмизобиттар. Нэһилнэктэртэн Чакыр (байһылык Т.В.Адамова) эрө былааннаах өггөрүн мизэ-тэтигтэн тоһонгу булуохта-ра, мобилыйай этэрээтэро ханна тийһэй тоһонгу өггү-уллара, тоһо өгү ханган, кингэн атыһалаһалара ба-лачча чопчулаамыгт. Сорох нэһилнэктэр ханна тийһэй өггүүлэра, кини ыһагала-ра ситэ быһаарыһаа кинэ-эбит. Ону штаб сүүрүнээтэ, ханна тийһэлэрин сөөнтөстүүлэр. Бу 51 биригээ-дээ быһа холоон 12,5 тыһыһычча тонна өгү бэлэм-иниэргэ сорудах тэрдилли-нэ, 6,5 тыһыһычча тоннаы атыһалаһаарга кэпсэтиһини барыгт.

Бу 51 биригээдэлэр сүрүннээн Өлүөнэ өрүс арыаларыгар, Хатаска, Хачыскакка, Өсөөгүнө, Та-

багара, Намга, Кэбэйнгэ, Уус-Майара, Нуотарага – тийхэн оттуудлара хэлсэ- тийнхидийг.

Биймгэ Илин Энэр барыга курааннаан оттуур сиркэ булуу ууустурбуг, бидэһаһытаах буюлбуг. Онуоха улуустуг баһылыга С.И. Яковлев анал үөрөхтээри, Дьокуускайга сир комитетыгар үлэлэзбитэ, билиэһитэ-көрсүүтэ, кэпсэтингэ улахан орууллаах буюлбуг. Быйаччыга чуралчылар Өлүөнэ арылларыттан элбэхтэ тиксигиннэт, Кэбээһигэ ким хайа иһиннэ тийгин кэпсэтиниг улахан суолталаах буюлбуг.

Бу нун Семен Илгаринович эбнэксэ дээрн куоракка оттуур сирн көрдөөһүнгэ сэлдьыбыт, министр И.И. Слепизю көрсөн кэпсэппит. Ойно билибитигинэн курааннаабыт Илин Энэр улуустар бөрөстэбииталлар Амурскэй уобаласка суойаттан уонна куех маассаттан оһоһуллубут сезиэк атылаларга кэпсэтиннигэ барар буолбуттар. Буулахтарына тиир суолууан Аллараа Бөтөөксэ дээрн тэлиһин көтөхтээх. Биһигиттан ТХУ начальнига А.С. Филатов барыахтаах.

Оперативный штаб мобильной бригады далəri тургунник тэрийэн аьталаьлыгы уолна оту аьтылаьлыгы эрдэтэн бияр тоннатыгар сыанатын анарын 2-лин тыьыныча солкуобайи хомуйууну тургэтэгээ сорук туруода.

Пресс-клуб.

СИА СОНУННАРА

ДЬОКУУСКАЙ. От майын 12 күнүгүр Дьокуускайга "Культура агаһэтээн харыстааһын: Олонхо дойдутугар ЮНЕСКО шедеврлэра" диэн Норуоттар икки ардыларыгаа симпозиум иһинэн "Шедеврааан дойдутугар тылгар тылбаас" төгүрүк өстүөл буолла. Матча ХИФУ профессордара, Олонхо научнай-чинчийэр институт үлэһиттэра, ону таһынан Казахстан, Великобритания профессордара, тылбаасчытлара кыттыналар. "Төгүрүк өстүөл сүрүн сыала аһын өмүк тылларыгар Олонхо тылбааһын кыһалдыгыгар болормото уруу буолар. Билигин билиги Олонхону түүр өмүк тылларыгар тылбаастатар сыаллаахпыт", - диэн Олонхо институтун тылбаас салаатын сүбэдириэсэ Наталья Николаева эттэ.

ДЬОКУУСКАЯ. "Ленский край" физико-математической фуорум баазатыгар от ыйын 14 күнүгөр "Туймаада - 2012" дээн ос-

куола оҥолоругар Норуоттар икки ардыларынааҕы XIX олимпиада аһисылыгы буолла. 5 күн иһигэр Саха сирин оҥолор Румыния, Казахстан, Бурятия, Чувашия уоҕа. Арасыйыа регионнарын кытары киирсэхтэра Тэрээһин от ыйын 14 күнүттэн 21-гэр дйэри 4 диссиплинынар буолар: химия, физика, математика уонна информатика. Кыайылыаахтар ааттара от ыйын 18 күнүгэр биллэргэ.

ДЬОКУУСКОЙ. Ог мн-ын 14 кунутар "Олонхо сиритэр ЮНЕСКО шедеврлэр" Норуоттар икки ардыларынаагы II фестивалынинин Нагжоналнай библотекага Япониятаагы чай церемонигта буушл, онно ким баалаах бары кытлална. Чай церемонигта Но Япония театрын кытааччылар Дьокууской куорат олохтоохторутар уонна ыалдьыттарытар амаан бэлэх быһыытынан ыыттылар.

Саха сирин урдунан сайынтыг ыһаахтар ширгинэн аастылар. Олортон биэр улаханнарыннан күөх Ньурбада ытыллыбыт Олонхо ыһаабын туһунан эт-бөхтүк сурудууна, кэпсэниэ. Оһоо чурапчылар тииһэн эмиз ситиһини, бөхтүк кытты-быттарын туһунан «Сага олоххо» сырда-тыллыбыта. Ол Олонхо ыһаабар мин «Ки-лэнтэр» кооперативым 9 сурук сыйтыллара. Чурапчы аатын көмүскээбиттэрин туһунан ханна дааны биэр тыл этиллыбэти сурул-лубата. Ол иһин бу ат суурдуутун туһунан кыһаастык биллһиниэрини. Улууспут аа-тын куукараа суох көмүскээн кэллэр.

«КИЛЭНКИ» СҮҮРҮК АТТАРА — НЬУРБАҒА

Сахаалар ыһыахтарын биир умсугутуулаах түгэниэни быһыр быһарыттан ат сүүрдүүтэ буолар. Ньурба ыһыаҕар ат сүүрдүүтэ икки күн буолбута. Мангайты күн күрөхтөһиигэ барыта 4, Сүлүхүмэ, Чурапчы уопһа Ньурба икки хама-аңдалара күрөхтөһөспөтөр. Биринистэрэ даҕаны ботуччу. Бастакы миэстэри УАЗ-Хантер, иккис-кэ мангай биллэрийлэритөр Нива массьына дь-абиттэр. Хатыһыһылаах күрөхтэһии түмүгэр бэрт кыранан кыйдан, Ньурба бастакы хамаан-дата бастаабыт, бигиһи чурапчылар (Ытыанах-тар) хамааңдабыт иккис миэстэри тахсан, Нива оннотар Слгтай тракторынан наҕараадала-мыһтар.

Ихэнх хүнүүдэр бийрдчилсэн дистанцияларга сүүрдүүтэ үс алһыт бастаан, биэр икхистээ харчылан бириэмийлэммөгтэр. Онон бийгитэ дьоммут республика таһымнаах улахан ыһаах-ха улууһунт аатын дорромноохтук аагтатан, үчүгүйдик кыттан кэллээр. Бу ийнвигэр кинилэр бэс ыһын 16-гар Ытык Куөлгэ, 17-кэ Чакыр, 30-ка Телой ыһаахтарьгар сүүрдэн эмиз биердүүлээн дистанцияларга бириимстэх минстэлэргэ тиксийиттэрэ.

Бу кишинээх аттарай, олору кэм бөлөмнөө? Бу сүүрүктөр сүүрүктөн «Килэнки» кооператив сыгы куттаах торуг үлэһиттэра, саха атын сүүрдүүтүн дьинтээх энтузиастара, бу дыарык олус нөөбөөтөөн билэ-билэ хаһыда да сылын туруулаһар, сыгы «Ыарыыта» интиг дьонун, Н.Г.Владимиров уонна П.Н.Пономарев чааһынай аттара буолаллар. Быйыл киилэлэргэ трениринэн улууска биллэр Н.Н.Пермяков, сүүрдээчинэн А.Варламов сырыттылар.

Кырдьыгынан эттахха, мин дьомдор бу аһара ноһоһтоох дьарыгы тохтоһун дьирби истибэттэр. Санаан кэрүн, аһардас бу 9 сүүрүк аты кыһыны быһа отунан, бурдугунан аһатарга, 3-4 ый эрчийэргэ, тренергэ, сүүрдээччигэ толугурга уонна Тааттанан, Чакырынан, Ийур-бара массылынанан иддьергэ-аһаларга төһөлөөх үл-харты наадатын, бириэмэ бараһын захтахха.

баһаам ороскуот тахсара өйдөнөр. Ангарлас
Өлүөнэни, Бүлүүнү төттөрү-таары паромунан
туораттарга төһө харчы барара буолуой? Саастар
бэйэлэргэ баай, кыахтаах дьон эбиттэри буолуш-
сун да эгэ. Хаптан! Сылта бириэ, күһүн
убаһаларын туттардактарына эрэ харчыны
юрөр дьон. Ити ороскуоттарын биэлэрин атыы-
лан, күһүн убаһанан биэрэргэ мэккитилээн ба-
ран кэллүлэр. Ошон кийи сатаан «өйдөһүөт» дьо-
но буолушлар.

Ол эрээри ижил өтүүтгөн өйдөөтөхсө, улуус-спутутар ат сүүрдүүтүн спорда дыминээх бу дыарык энтузастара: ат спордун Федерациятын толороччу директору СЕЗахаров, С.Ланган В.Макаров, А.Прогодькинов, Мындагайыттан Семен, Дмитрий Осиповтар, Одуулууттан В.Тоскин, П.Максимов уонна ити мин дьонум Кытаанахтан Н.Владимиров, П.Пономарев курдук бөрүлүлээх дьоммут суоктара буоллар, улуусспуттар сахалар төрүт дыарыктын – ат сүүрдүүтэ букатын да сымалыйыт буолуон сөп этэ. Ошон бу ат «дыарылаах» дьоммуттар махтаньахпыттын, ойуохтутун сөп курдук Сөк эрэ курдук буолбатах. Чахчы махтаньахпыттын, ойуохтутун наада. Балары тэнэ улахан махтал-бытын ити собурууттан үтүмүн сыаналаах сүүрүк аттары атыылаһан аралбыт, куоракка ололор, кыахтаах биэр дойдулаахтарбытыгар тигириэхтигин наада.

Ол күнээ эхний «Манчаары охин-ууларыг» ат сүүрлүүтүтөр хамаанданан кишиарийн, бары турунарбыг, кыгалларбыг эргүүлээр.

Түмүгөр, «Килзигки» сыгы кооператива
Ньюрбага тийбэн Чуратчы аатын
көмүсөзүннүгөр тонна алгара сөлээркөнөн
көмөлөспүт удууспүт баһыңытар С.И.Ажмеле-
ка, Москва куоракка олорор биір дөйдүсүзүннү-
гытар Д.П. Захаровка эмгэ дүрүнүг махталбытын
түгөсөбүт.

И. ПОНОМАРЕВ

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ С 16 ПО 21 ИЮЛЯ

	16 июля		17 июля				18 июля				19 июля				20 июля				21 июля			
Местное время	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %																						
Осадки мм																						
Температура °C	+18	+14	+10	+16	+22	+18	+13	+19	+25	+20	+17	+15	+22	+19	+15	+18	+24	+21	+16	+21	+26	+20
Давление мм	739	739	740	742	741	742	743	745	741	741	742	743	742	742	743	743	741	740	741	743	742	743
Влажность %	59	57	55	75	52	75	59	52	44	52	59	53	57	55	53	66	55	71	100	53	42	75
Ветер м/сек	1	2	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	4	3	4	3	4	1	2	3	3	3
	3	3	0.3	2	0.5	2	0.5	2	0.3	0.5	0.5	0.3	0.5	0.3	0.3	0.3	0	0.3	0.1	3	0.3	0.3
Солнце восход / заход	03:57	22:35	03:58	22:33			04:01	22:31			04:04	22:28			04:06	22:25			04:09	22:24		
Луна восход / заход	01:11	20:09	02:02	20:48			03:08	21:15			04:25	21:34			05:48	21:40			07:13	21:49		
Фазы	(		(				○				○				○				)		)	

ЯКУТСК 2012

ДЕТИ АЗИИ

У МЕЖДУНАРОДНЫЕ
СПОРТИВНЫЕ ИГРЫ

«АЗИЯ ОБОЛОРО» ООННЬУУЛАР – СПОРТИВНАЙ

**"РОССИЯ СПОРТИВНАЯ
ДЕРЖАВА" ФОРУМ**

Норуоттар икки ардыларына IV-с "Азия оҕолоро" сонунулар чэрчигэринин спортивнай форум Дьокуускайга от айыын 3-5 күннэригэр ыытылына. Билиги улууспуттан улуус

баһылыга С. И. Яковлев салайааччылаах улууе Мунһаһын председателэ В. В. Гуляев, баһылыгы социальнай боспуроостарга солбуйааччы С. А. Сарыдаев, дыһалта физическай култураҥа уолһа спорка управлениетын начальнига М. С. Игнатиев, управление кылабынан специалиһа Ды. Е. Егоров, управление бухгалтера Д. А. Скрязина, спорт ветераннара В. М. Нестроев, Г. С. Платонов кыгыһыны ыһыһылар. Оуу спорттивнай оскуолаһары: бөлөхтөрүттөн С. С. Морфунов салайааччылаах 6 специалиһт, ЧТФКСИ-тан, улуттаары уорох управлениетытан делегациялар сырыһтыһылар.

Отыйын 3 күнүгөр делегаттары регистрациялааһын буолла. Отыйын 4 күнүгөр саарыарда 7 чаастан Дьокунускай куорат кин планцадтарыгар, сквердэригэр, стадионнарыгар олимпийскай чемпионнар кыттылыаах зарядкалар ыттылыһынар. 8 чаастан форум саага "Триумф" спортивнай бэлэмниги кинигэр пресс-кинигэ үлэтин саҕалаата. П. А. Ойуунускай аатынан Саха академическай театрыгар "Азия өбүлөрө" спортивнай ойнауулар аан дойдутаагы спортивнай биһигэ үлэлэтин уопка олимпизм принциптэрин пропагандалааһын формата" дээн илэунунай-практическай конференция буолла. Делегаттар "Триумф" спортивнай бэлэмниги кинигэ үөрүүлээх аһаллыгытар сырыттылар. Бу тэрээһингэ Саха Республикатын Президентэ Егор

Габышев аатынан национальнй
художественный музейга үлэлэ-
тилэр. Бэрт элбэх матырыйал-
ларлаах саргах тэрээһини буолла.

Биир улахан суолталаах тэрээһининэн тордус норуоттар икки ардыларынааҕы спортивнай киинэ уонна телевидение фестивала ыһыллыбыта буолла. Ийигиэ Франко Аскани – спортивнай киинэ уонна телевидение ааи дойдутааҕы федерациятын президеи кыттыыны ыһыта фестиваль суолтатын улахан-нык үрдэттэ.

"Чолон" бассейн аһымлыгы-
тыгар албох киһи тоҕуруста.
Россия спорка, туризмга уопһа
ыччат политикаһыгар министрэ
Виталий Мутко: "Маннык 50
метрге күрэхтэһэр дорожжалаах
бассейн Россия үрдүктөн аһы-
х" — дээн бэлэтээн эттэ.

Культура уонна сыһыала
саркатын территориятыгар
Дохсун футболнай манеж
һиһылытын форум кытыыла-
хтара улахан өрө көтөҕүлүү
һиһыгыгар-майгытыгар
өрүстүлэр.

Форум бишр сыаннаһынан
филиальной эмблемэ буолла. Бу
эмблемэни саха ювелирдарда
нордулар. 45 см диаметраах,
25 пробалаах үрүң көмүстөн
тугуллубут (2,5 кг кэринэ) 250
ммм кыһыл көмүстээх, 10,71
арат 83 бриллианнаах (83 брил-
лиант Россия субъекттарын ахса-
на). Бу эмблемэ инникитин хан-
на "Россия – спортивной держа-
ва" форум ыһыллар даҕаны он-
у баран иһизэ.

Герасим ПЛАТОНОВ.

ПЛЕНАРНОЙ МУННЬАХ

От ыһын 5 күнтүр форуму түмүктүүр "Оро, ыччат спордун сайынарарынан, олимпийский хамсааһын сыаннастарын өрө тутуунан чөл олоду уонна аап дойдутаагы спортивнай биирге үлэһэһини сайынарары" дээн дленарнай муннах ыгыгыһына. "Триумф" спортивнай киин 3000 киһи аһорор стадионугар толору көрүөт киһи муһуна. Муннахха Виталий Мутко, ЮНЕСКО генеральнай директорун социальнай уонна гуманитарнай наукаларга генеральнай директорун солбуйааччы Пилар Альварес-Ласо, спортивнай киинэ уонна телевидение аан дойдутаагы федерациятын президенти Франко Аскани, Россия тас дыһалаларга министерствотын посолу Валерий Кузьмин, Саха Республикатын Президентэ Егор Борисов ыгыгыһыны ыһыһар.

Мунһады Виталий Мутко
салайан ыгытта. Кини киириги ты-
лыгар бу ооннуулар хаһан ыы-
тыллыбылгарын, кыныэх кыг-
тыбылгарын кэлээтэ. Вастакы
ооннуулар 1996 сыллааха ыы-
тылланнар Саха сириг, Тыва, 7
тас дойдулартан 10 хамаандат-
тан 250-тан таһа спортсмен
кыттыбыт. 2000 с. иккис ооннуу-
ларга 23 Россия регионнарыттан,
13 тас дойдулартан 1178 оор кыг-
тыбыт. 2004 с. үһүс ооннууларга
26 Россия регионнарыттан, 11 тас
дойдулартан 1509 кыгтааччы бу-
субут. 2008 сыллааха төрдүс
ооннууларга 26 Россия регион-
нарыттан, 16 тас дойдулартан
1829 спортсмен кыттыбыт. Онон
бу спортивной ооннуулар суол-
талара үрдээн улаатан, кыгтаач-
чылара албаан иһэлэрин ми-
нистр аһына балиистээтэ. Бу
күрөхтөнүн олимпийскай ко-
митет өйүүр, көмөлөһөр.

Салтлыг министр болж "Азия өмлө" ооньууга Россия Президент Владимир Путин эвэрдэтэн ааран ийитанэрде. Президент эвэрдэтэгэр : "Ааспыт ооньууларга 20-төн тахса дойдв

кыгтыбыгта. Кинилэртэн алба-
тэрэ олохторун спорду кытар-
снбээстээн олимпиадада, Аа-
дойду, Европа чемпионаттар-
гар ситиһимэлэхтик кыгтыбыг-
тара, оонһуулар чөл олоһу про-
пагандалааһынна таһынан нуру-
оттар икки ардыларынаада си-
бээни бөөргөтөлтөр. Кытанч
чыларга ситиһиэни бөөрөбэл
— дизбит. Оонһууларынан сибээ-
стээн албөх тутуу барыта рес-
публика спордун сайдыытыгар
физическэй культураны, чөл
олоһу пропагандалааһынна ула-
хан оруоллаах буолуу дьон ми-
нистр астыһарын биллэрдэ. "Чөл
олохтоох, чэтиэн дьонноох-сүрү-
лээх нация сайдар кэснэллэх" —
дизтэ.

[illegible]

Түмүтөр Егор Борисов Россия нуруоттарын спартакиада тын ыгытыны чөлүтөр түһэрсөт, Россия хас бирдиги субъектар спорттивнай бөлэмнени федеральной кийизерин аһарга, келордары уюнна улахан спортсменнары аан дойду таһымналар бөлэмнииргэ спорттивнай медицина, психология, хронобиология кадрдарын бөлэмнииргэ мааскабай спорду сайыынаарыга устулубуаны тарбиялгы спорттивнай объектары тутууга сире-ууту биринни кытаанахтык тутуһунаарга этии килерде Россия Президентигэр, Россияй-кай Федерация Правительство-тыгар уюнна Спорт министерствотыгар форуму ыгытыга көмөлөрүн итин махтанна.

ЮНЕСКО генеральный директорын солбуйааччы Пилар Альварес-Ласо форум кытмышлаахтарын эвэрдалзата. Саха Республикагытар бөртөөхэй ооньсуулары тэрийбиттэригэр, үрдүктөһүмүгэ ыалдыттангыгытарыгар махтанна. Ооньсуулар аан дойдута оро спорда сайдыгытыгар улахан оңкулун охсоллорун астына болготтэзэ.

Аан дайдуугаарь спортиннай юннэ уонна телевидение генеральнай директорун солбууһааччы Пилар Альварес-Ласо "Азия оҕолоро" оонньуулар аһынды-быттарынан эврдэлэргэ, спортиннай юннэлэр, видео устуулар сайдыыларын билиһиннэрдэ, бу улахан спортиннай күрэх юннэргэ, телевидение убулуйууларга хааларын эттэ.

Форум чарчтыван "Спортивнай литература, пресса уонна мультимедиа", Аныгы спорт: инновация уонна кэскил" аан дуйдутаары быыстаппалара, М. Ф.

Батгалтары А. Слесцов бэлэмнээтэ.

